

Jonas Conrad Schramm

**Programma De Pluvia Pentecostali Ad Psalm. LXVIII. 8. 9. 10. 11. Festo
Pentecostes Anno M DCC XXXV. In Academia Jvlia P. P.**

Helmstadii: Typis Pavli Dieterici Schnorrii, [1735?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn870670980>

Druck Freier Zugang

49. 6/5

50

Fa - 1092 (50.)

1. Christ. Ligon Georgii dis. qua disputatio inimici et origini Germania
in Libia S. V. P. et manen renovatur. Wites 1737.
2. Arn. Friedr. Wertheim victricis Theologie Mosaicae adversus falsos
Wertheim dis. 1737.
3. Christ. Sonnleifer de constitutione emortuali a seculo ad Gen. II. 7. 1737
4. Berth. Hin. Brückner de Cain a Deo iniustus irae comitis.
ad Gen. II. 7. 1737.
5. Jo. Christ. Ortobius de signo Cain ad Gen. II. 15. Lips 1711.
6. Joh. Wich. Hilger de homicidio et inducta Lanawhi
ad Gen. II. 26. Wites 1673. orli
7. Abrah. Kriegel de annis ante Deluvium mortalibus a Deo
tributis ad Gen. VI. 3. Lips 1736.
8. Jo. Guil. Bascom triar quae est non ad Deluvium pre
mentium Helopii 1710.
9. Gottl. Eckstein de speculo ad Gen. II. 27. Wites 1670
10. Joh. Laubertus de statua salis et Lothi ex ludomo ex
lud. Gen. XIX. Helms 1674.
11. Lud. Bernh. Kemmer de vera ipsius Dei apparitione ad Gen. XXII.
et XXIX. contra Joh. Wertheim Lips 1730.
12. Aug. Pfeiffer de Teraphim ad Gen. XXXI. Wites 1669. 1671
13. Jach. Ehrenf. Pfeiffer de milo moralis ob divinam ad bonos
fin et directionem in agere Dei hanc referens in
Gen. II. 21. Gen. 1737
14. Ab. Hen. Verpoortenius de bell Domini in Amalech
ad Gen. XXII. 8-16. Gen 1736
15. J. Guil. Langius et Jan. Gottl. Kruger de jura vitalis ad
Gen. et XXI. 20-26. ex quod an non. Hal 1737
16. Joh. Trifolium dis. an Hebraei statua et Dei finis 6.
esse per ad Gen. XXII. 8. Gen 1658.

17. Ben de Propheta Moysi per ad Gen. XVIII. 15. Jan. 1665.
 18. Lud. Christo. Requis de questione: an liceat in bello fructife
rar arbores effundere. ad Gen. XX. 19. Lip. 1708.
19. J. Trifhemuthius disf. ad Deut. XXIII. 2. Aff. 2. Id. XXII. 7. Mal.
11. 5. 6. Joh. XI. 7. quibus foramum et Refarum Dorb.
res Muhamedeni oculi nominis et de promissis fuisse
prophetam probare fatagunt. Jan. 1665
20. Stanh. Calonii Paralytica ad Arctata Anti gratiana ad
Canthin Musi. Deut. XXXII. 8. XXXIII. Witob 1660.
21. Theod. Repsius de Jephthae ad Deut. XXXII. 15. Brem 1710.
22. J. Christo Wulfius de apparatu Philopacorum belgis
ad 1. Jan. XIII. 15. Witob 1711.
23. Joh. Fried. Lacharier de iusta populi Israelitici ab He.
ruicam refusantis causa Kil 1737.
24. Franc. Wolkenius de praecipuis criticis in Job. lectione cui
tandem Witob 1717.
25. Geor. Herr. Gottzlar cologa cum Lutheri librum Joh. cum
Tarentis Scriptis et Virgili Seneca contulit Lips 1700.
26. Franc. Wolkenius de integritate textus originalis Jobi contra Ele.
nium viaticata Witob 1732.
27. J. Helv. Willancum de ofculo Jeli in II. 12. Witob 1670.
28. Joh. Cons. Schramm de optato mancis Chist epitu ad II.
XVI. Helv. 1727.
29. Andr. Porterius de edagla corporis Christi in apue
extrinchi in II. XVI. lo. Götting 1738.
30. Andr. Sennartus de cruce craticorum WNO ad II. XII. 17.
Witob 1670.
31. Progr. de angelo Domini Castrometore. in II. XXVIII. o Witob
1720.
32. Joh. Com. Schramm de pluma pentecostali in II. XVIII. o 9. 10. 11. Witob 1705.
33. Joh. Christo Brakius de infucate pictatis felicitate in II.
LXXXIV. 15. Lip. 1707.

34. Jo. Phil. Meißner de duemino meridiano ad Ps. C. 6. Regum
1679.
35. Seb. Jotter Storckius de Christo de torrente in via vivente
et regni expectante ad Ps. C. 6. Lipp. 1670.
36. Jo. Laur. Moskenius de officiis Christiani circa deificationem vi-
tae aeternae ad Prov. XXII. 11. 12. Holschl. 1730.
37. Ben. Jotter Claavich de nimis iustitiae et improbitatis
salomonis ad Eccl. VIII. 16. 17. Lipp. 1721.
38. Jo. Jus. Daun. Paucius de agri cultura ad Eclesiast. XI. 1. 3
Act. 1707.
39. Franc. Moskenius de supernis expositis Petalio, seddonis,
pallaseae, syndri et salomonis. Eclogico in Loh. XII. 1-19.
Nices 1740.
40. Jo. Fischmuther de Evangelio Sionis expositio ad
Isa. II. 1. Jan. 1669.
41. Jo. Jac. Lausterus de virginis filio Immanuel.
Teg. 1710.
42. Jo. Jus. Kistnerus de sepulture Christi ad Isa. LIII. 9.
Nint. 1699.
43. Jo. Schneider de continuis in vita aeterna feru-
at Isa. LXVI. 23. Rigg. 1721.
44. Jo. Fredr. Majerus de Idolatria seddonis Papistae
Idolatriae commentario ad Jerem. II. 27. Lipp. 1670. nec!
Nices 1709.
45. 46. Theod. Daunius de Rabbinismo Philologiae sacrae anal-
XI tante. Nices 1674 ad Jer. CXIII. 5. 6.
47. Jo. Christi. Reemius de prophetia visionibus Christi.
alio ~~cont. de peccatis~~ ^{cont. de peccatis} ~~sub~~ 1735.
48. Adam Reckenbergius de Rep. No. 9. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
Ezech. II. 1. Lipp. 1710.

49. Jo. Weisenbordinus De anima pro anima ad Erck. II, 17. 10. 11.
Jan 1692 reimp.
50. Christo. Maack Agrippa de ~~xxx~~ hebdomadibus Danielis
Feb. 1734.
51. Jo. Trifhemuthi demonstratio, qua testatur primum secundum
computum Danieli Cap. 12. apparuisse cunctum Jan 1690.
52. Gotfr. Er. Museum de deificatione Christi cum Christianis
mythica ad Aug. 11. 19. 20. Aug. 1711.
53. Gotthies Gerhardus de divinatione ex baculo ad Aug. 11. 12.
Aug. 1700.
54. Jo. Reinh. Agrippa de Christo gloria temporis posterioris
maiori, quam fuerat prius ad Aug. 11. 9. Jan 1757.
55. Jo. Trifhemuthus de adventu Esae ad Malacchi II. 5. 6. Jan.
1659.

32.

PROGRAMMA
DE
PLUVIA PENTECOSTALI

AD PSALM. LXVIII. 8. 9. 10. 11.

FESTO PENTECOSTES

ANNO M DCCXXXV.

IN ACADEMIA JULIA

P. P.

HELMSTADII

TYPIS PAVLI DIETERICI SCHNORRII
ACAD. TYPOGR.

PLUVIA PENTECOSTALI
DE
PENTECOSTES
AD PSALM. LXVIII. 8. 9. 10. 11.

ANNO DOMINI MDCCLXXV.
IN ACADEMIA IVLIA
P. L.

THEAT. ROM.
TYPIS PAULI DIETTERICI SCHEINERII
ACAD. TYPOGR.

7.

JAN. CONR. SCHERERUS

PRORECTOR ET SENATVS
ACADEMIAE JULIAE
CIVIBVS SVIS

S. P. D.

Luviam optat ignibus arefacta
tellus, sed cumprimùm accipit,
fructum reddit cœlo liberiori.
Hæc naturæ indoles, quam spe-
ctamus his præcipuè diebus, hæc
eadem lex est, quam in restitu-
endis mortalibus divina tenet sa-
pientia. Adamantina sunt cor-
da nostra, stupida sunt, dum æstu iræ divinæ ter-
rentur, & stant, ut Marpesia cautes. Simulac verò

Accipiunt inimicum imbrem rimisque fatiscunt,
reviviscere incipiunt, & ad Deum adspirant. Hæc illa
pluvia est, aureo Jovis imbri, quem fingunt Poëtæ,
pretiosior. Hæc illa vis prodigiosa, quâ maior in
pluviis nulla unquam cōtingit. Agite, Cives, cum
hæc potissimùm vos omnes concernat, & feriis Pen-
tecostalibus grata sit, ad recordandum, nobiscum è
Psalmo Davidico, qui in ordine Sexagesimus Octa-
vus est, ejusque verbis, commate 8. - ii. expendite,
vestramque etiam in rem applicate.

A 2

Pfal-

27 Psalmus hic in ipsum diem Pentecostes in Ec-
 clesiâ veteri Judaicâ scriptus esse videtur. Cum
 enim hic dies post Pascha Quinquagesimus esset, ut
 constat 2. Maccab. XII. 31. 32. Act. XX. 16. 1. Cor. XVI.
 8. Act. II. 1. inde festum nomen Pentecostes accepit,
 apud Hebræos, עֶצְרַת שֵׁל פֶּסַח *Festivitas Paschatis*, quod
 inde à Paschate per septem hebdomadas Deo primi-
 tias frugum suarum obtulissent Iudæi. Hinc Messi
 etiam respondet canticum Davidis LXVII. proximè
 præcedens, sequens autem LXIX. Diei Expiationis,
 quæ feriæ ita se invicem quondam subsecutæ sunt.
 Moris verò erat, & voluntati divinæ, ut ex Deut. XVI.
 10. 12. colligimus, consentaneum, vt memoriam Legis
 promulgatæ Die Quinquagesimo repeterent, utpote
 quo non sine gravibus diuinæ majestatis indicis,
 longoque ordine, in monte Sinai Lex data à Deo, &
 quoad potiora contenta, quæ Decalogum dicimus,
 duabus Tabulis lapideis ab eodem digito inscripta.
 Tabulæ quoque istæ Arcæ Fœderis inclusæ, Hebr. IX.
 4. Vnde David hunc Psalmum Sexagesimum Octa-
 vum à verbis inchoat similibus, quibus olim usus
 fuerat in Arcâ illâ Fœderis transferendâ, Num. X. 35.
Exurge Deus, ut dispergantur inimici tui, & fugiant
abs te, qui te oderunt. Quæ cum veritati hinc omnia
 consentanea sint, benè inquit BAKIVS in Comment.
 in hunc Psalmum: *Historiam datæ Legis ex c. 19. & 20.*
Exodi, hic allegari, certum est. Accidit illa A. M. 2454.
 die ab egressu ex Ægypto 50. inde nomen Pentecostes,
 Pfingsten / quasi der funfzigste Tag / sunt iam, (A. C.
 ut nos numeramus, 1735.) anni à lege promulgatâ præ-
 terlapsi 4631. Et Psalmum proinde Pentecostalem,
 ut

ut Pluviam Pentecostalem, de qua canit autor loco citato, nominare licebit.

Vatem nempe agit, & comparat cum præteritis, quæ Deus festâ hac luce præstiterit, futura. Illa incipit ab ipsâ origine, à quâ cœpit Fœdus Antiquum, hæc usque ad tempora Novi Fœderis refert. Illis complectitur Legis à Deo latæ severitatem, his Evangelii ac Redemptionis gratiam. Quàm tremendum igitur fuerit Legis, tam optatum fore Evangelii initium, indicat. Pariter ferme, ut hæc invicem componuntur Joh. I. 17. *Lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum Christum facta est.* Et Hebr. XII. 18. 22. *Non accessistis ad tractabilem montem, & accensibilem ignem, & turbinem & caliginem & procellam, & tubæ sonum & vocem verborum, quam qui audierunt, excusaverunt se, ne eis fieret verbum. Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur. Et ita terribile erat, quod videbatur.* Moyses dixit, *Exterritus sum, & tremebundus.* Sed accessistis ad Sion montem, & civitatem Dei viventis, *Jerusalem cælestem, & multorum millium Angelorum frequentiam.* Conf. Joel. II. 3. 22. 23. Verba scilicet Davidis sunt, loco citato: אלהים בצאתך לפני עמך בצעורך בשימון סלה ארץ רעשה אף שמים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל גשם נדבורת תנוף אלהים נחלתך ונלאה כיננתה חיתך ישבו בה תכין לעני: אלהים. *Deus, quemadmodum existi coram populo tuo, quemadmodum egressus es in desertum, Selah, terra commota est, ut et cæli stillarunt coram Deo, (hic est Sinai, nempe qui hæc denotat,) coram Deo, Deo Israëlis; pluviam gratiarum stillabis, Deus, hæreditatem tuam, & quicquid fatigatum est, eriges, animalia tua habitabunt*

A 3

tabunt

tabunt in eâ, (scilicet in terrâ,) erigesque afflictum Deus. Singula illa præbet historia, Exod. XIII. 20. 21. Num. X. 34. & imprimis Exod. XIX. 18. Verba autem ipsa magnam partem extant jam Jud. V. 4. 5. ut solet Spiritus Sanctus hæc in diversis locis & per scriptores diversos repetere. Vnde etiam eodem sensu sumuntur in hoc Psalmo. יְהוָה בְּצִאתְךָ מִשְׁעֵר בְּצִעּוֹךָ מִשְׁדֵּה אֶדֹם אֶרֶץ רַעֲשָׁה גַם שָׁמַיִם נִטְפוּ גַם עֲבָיִם נִטְפוּ מִיַּם חָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה זֶה סִנִּי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּימֵי שִׁמְשֹׁן וְגו'. *Deus, prout exivisti è Seir, prout egres-*
sus es è deserto Edom, terra contremuit, ut & cæli
stillârunt, & nubes aquas emiserunt, montes diffuxe-
runt coràm facie Dei, (nempè hic Sinai, ubi hæc fa-
cta,) coràm facie Dei, Dei Israël; (ita) in diebus Sam-
gar &c. Nisi quod hoc loco cum auspiciis Veteris Testamenti componatur victoria Deborah & Barak super Cananæos, victoriarum Mosaicarum æmula. Et cælorum quoque ac nubium stillantium mentio injiciatur aperta, quæ non æquè in historiâ Mosaicâ apparet, etiamsi David quoque nominet, & occasionem hinc describendi imbres Novi Testamenti Pentecostales, desumat. Ita enim, quæ in uno loco tacitè prætermittit, in alio uberius explicat, & ad scopum sæpè diversum refert Scriptura.

De Lege igitur ejusque origine dubium non est, quin capienda sint verba priora. Sed de futuris Evangelii temporibus num vertenda sint posteriora, & quæ de Pluviis, & hæreditate Dei, aut quæ præter hanc fatigata sunt, & animalium, habitaculo, & restitutione afflictorum in his cantantur, immeritò dubitant multi. Adeò ut & Judæos majores suos ideò refel-

ורבותינו דרשו כל המזמור עד
 ברוך ה' יום יום על מתן תורה וגשם
 וזיתך ישבו בה ואני אין לבי מתישב לאמן לשון ישבו בה
 בלשון נתישבו בתורה וההר חמר אלהים לשבתו אין לבי
 מתישב לדרשו על הר סיני שהרי לא לשבתו חמדו ולא
 לשכון בו לנצח וכאן כת' ישכון לנצח וכן מלכי צבאות
 : *Doctores* פירשו כמו מלאכים צבאות ואין זה לשון מקרא:
autem nostri veteres pro more suo explicant totum Psalmum usque ad, (v. 20.) Benedictus Deus omni die; de Promulgatione Legis, & sic quoque Pluviam Gratiarum de Promulgatione Legis, & verba: Et animalia tua habitabunt in ea. Sed me quod attinet, non possum adduci, ut traham significationem verborum: Habitabunt in ea, ad illam, quæ querenda sit in Lege, ac si in Lege quiescere debeant. Et mons ille, in quo delectatur Deus, considerare, (v. 17.) non quidem iudicio meo exponendus est de monte Sinai, (prout multi quondam è Judæis,) quia certè non elegit eum in habitaculum, nec quoque æternum ibi habitabit, quod tamen (eod. versu) extat: habitabit ibi in secula; ut & (v. 13.) Reges Exercituum, explicârunt ideò de Angelis Exercituum: (seu Dei Exercituum, qui videlicet Promulgationi Legis dicuntur adfuisse:.) Quæ tamen non est intentio vel sensus literalis Scripturæ. Ipseque ideò, quorsum tendat, facile indicat l. c. ואז כשתחריב את עשן ויקום מלך המשיח יביאו לך דורות:

Tunc verò, cum Esau aboleveris, & Messias rex surrexerit, adducent ad te munera. Scilicet ad tempus Redemtionis Christi. Rectè ergò non in Monte Sinai, hoc est, in Lege acquiescere Deum, aut sedem perpetuam elegisse, sed potius in Sion, quem locum propterea multis beneficiis singularibus, & imprimis
 novâ

novâ Lege Evangelicâ, & Messiæ beaverit regimine, sedemque etiam civium suorum constituerit, ad quam confugiant Reges gentium, arguit è textu Interpretes Judæus. Qua de re etiam conf. Es. II. 3. Mich. IV. 2. Luc. XXIV. 47. Act. I. 4.

Constat nempe Rigor Legis, per ignes, fulgura, & terræmotus indicatus, constat iræ divinæ vehementia, quibus ferendis nec ipsi Judæi nec patres eorum fuere pares, Act. XV. 10. Id quod notabat Moses in ultimâ benedictione suâ Deut. XXXIII. 2. *Dominus de Sinai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de monte Pharan, & cum eo sanctorum millia. In dextris ejus ignea Lex.* Idemque de irâ Dei, quâ vindicat Legis violationem, Deut. IV. 24. *Dominus Deus tuus ignis consumens est, Deus emulator.* Et v. 36. *Audisti verba ejus de medio ignis.* Quare Gratiâ Divinâ eò magis opus erat, quam significat Pluvia, Ignibus opposita. Hi Pentecosten priorem, illa posteriorem præfert. Hi Mosaicam, illa Christianam. Hi præteritam, illa futuram. Unde B. LUTHERVS: *Nun aber.* Quæ quidem in Hebræicis totidem verbis non reperiuntur, satis tamen patent ex nexu, & novi quid, & à veteri distinctum continent, etiamsi absque tempore definito. Quin & pro argumento esse poterit ipsa litera כ, in כַּעֲשֵׂה, cum vel, prout exivisti, quæ & aliàs æquipollet literæ כ & comparationem quandam infert. Sensusque est, prout in primâ Pentecoste terruisti animos civium tuorum Legum gravitate ac multitudine, quas tulisti in monte Sinai, ita & alia quædam supererit, priori multò lætior, quâ Gratiæ tuæ Signa exhibebis Prima, in mon-

monte Sion, atque uberrima, effuso Spiritu Sancto, & ut antea mortem Legibus illis minatus es, sic vitam iterum verbo Evangelii ibi polliceberis.

Atque hæc illa Pluvia est, quæ in Scripturis nunquam ferè occurrit, quin rem optatam designet, hoc verò loco non æquè in proprio sensu ad fertilitatem naturæ, quàm improprio, & spiritali, Legique opposito, ad proventum animarum uberiores, promittitur à vate sacro, Davide. Ipsamque hanc comparisonem reperimus Es. LV. 10. 11. *Quomodo descendit imber & nix de coelo, & illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram & infundit eam, & germinare eam facit, & dat semen serenti, & panem comedenti. Sic erit verbum meum, (scilicet Evangelii,) quod egreditur de ore meo, non revertetur ad me vacuum, sed faciet quæcunque volui, & prosperabitur in his, ad quæ misi illud. Quia in letitiâ egrediemini, & in pace deducemini.* Cumque verbo Gratiae salutari primâ Novi Testamenti Pentecoste Spiritus Sanctus imbuerit Apostolos Act. II. 1. sqq. Prophetæ auspicia illa Spiritus Sancti solennia denotant per Pluviam, cumprimis Serotinam. Hæc enim sunt verba Hoseæ c. VI. 2. 3. quibus nihil clariùs totam Christi passionem, resurrectionem, missionem Spiritus Sancti, temporumque singulorum, quibus ista contigerunt, intervalla in exemplo determinant. Ipse, ait, *cepit & sanabit nos: percutiet & curabit nos. Vivificabit nos post duos dies: in die tertiâ suscitabit nos, & vivemus in conspectu ejus. Sciemus, sequemurque, ut cognoscamus Dominum: quasi diluculum preparatus est egressus ejus, & veniet (hunc in finem) quasi imber nobis temporaneus, & serotinus ter-*

B

ra.

ra. Et Joelis c. II. 23. Filii Sion exultate, & letamini in Domino Deo vestro: quia dedit vobis doctorem iustitiae, (Christum) & descendere faciet ad vos (eius rogatu) imbrem matutinum & serotinum, sicut in principio. Qui paulò post disertius exprimit, quid per imbrem intelligat, v. 28. Et erit post hæc, effundam Spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri & filiae vestrae: senes vestri somnia somniabunt, & iuvenes vestri visiones videbunt. Sed & super servos meos & ancillas in diebus illis effundam Spiritum meum. Ipso verò die primo Pentecostes, post Christi in cælum Ascensionem, de quâ infrâ in hoc Psalmo, v. 19. teste Eph. IV. 8. ista completa fuisse vaticinia, eodem die docuit Petrus Act. II. 16. 17.. Hoc est, inquit, quod dictum est per Prophetam Joel: Et erit in novissimis diebus, dicit Dominus, effundam de Spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri & filiae vestrae; & quæ sunt reliqua. Quæres, cur imbrem serotinum & temporaneum seu matutinum appellent. GROTIUS ad Joel. l.c. Sementis & Messis tempore dabit commodas tempestates. Scilicet per similitudinem. Mense Octobri dicebantur Pluviae Matutinæ vel hyemales, sementi proficuæ, inde per vices continuatæ. Sed gratiores erant Messis propinquæ, quæ vocatæ Serotinæ, menseque Nisan, qui convenit cum Martio & Aprili nostro, destillare incipiebant. Unde JONATAN, interpretes Chaldaeus, addit è traditione veterum Hebræorum, Massech. TAANIT, fol. 5. a. ad locum Joelis: ורקשא כירח ניסן Et pluviam serotinam, mense Nisan. Vt & ad Deut. XXXII. 2. וכרסיי רמלקשא דנחתין ומרין צמחא דארעא כירחא 2. Et sicut imbres serotini, qui descendunt & rigant virgulta

virgulta terræ, mense Nisan. Etenim extendebantur istæ, quæ & æstivæ nominari solent, per vices amœnas, usque ad tempus finitæ Pentecostes, imò & ad festum usque Tabernaculorum, ut constat è Zach. XIV. 16. 17. Add. Ludolph. Hist. Æth. ad L. I. Nr. XL. Et longè optatiores fuere matutinis, quippe quæ non sine tempestatibus & procellis, & hinc Segeti æquè ac Messicò meliores, quò magis desideratæ. Quæ causa est, cum prioribus præstent, quod vel solæ sæpè citentur in signum gratiæ ac felicitatis. Scilicet ita Salomon Prov. XVI. 15. *In hilaritate vultus regis vita; & clementia eius, quasi imber serotinus.* Et Job. XXIX. 23. *Expectabant me sicut pluviam, & os suum aperiebant, quasi ad imbrem serotinum.* Add. Jer. III. 3. V. 24. Deut. XI. 14. Mich. V. 7. Ez. XXXVI. 25. 27. Qualia etiam sunt Dona Spiritus Sancti, hoc loco indicata.

Hæc ergo ista Pluvia Davidica est, ad quam respicit autor divinus, quamque hinc etiam appellat גשם נרות *Pluviam Gratiarum.* Alii *Pluviam liberalem, aut voluntariam.* Sed non æquè ad rem, ut B. Lutherus rectius: *Einen gnädigen Regen, vel, einen Regen der Gnaden.* Quoniam hoc epitheton etiam Spiritui Sancto tribuit David, Psalm. L. 14. quem petit à Deo: ורוח נריבה תסמכני *Et spiritus gratiæ sustentet me.* Nisi quod Gratia, in Plurali Numero, notent Donorum Spiritus Sancti multitudinem, imprimis in Ecclesiæ Primitivæ administratione necessariam, de quâ Paulus 1. Cor. XII. 4. sqq. *Divisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus.* Et *Divisiones ministrarionum sunt, idem autem Dominus.* Et sub hoc quoque nomine ideò promittitur, annexis precibus, tanquam ad gratiam impetrandam adminicu-

lis, Zach. XII. 10. *Et effundam super domum David, & super habitatores Jerusalem, Spiritum Gratiae & Precum.* רוח חן ורחמי Spiritus Gratiae & Precum est, quem appellat Zacharias, רוח נריבה Spiritus Gratiae, & גשם נרבות Pluvia Gratiarum, quem Davides. Vbi hoc intercedit discriminis, quod ille potius Effectum, hic Originem & Magnitudinem Gratiae, per Evangelium à Spiritu Sancto oblatae, intelligat. Ceterum communi Gratiae nomine illud effert uterque, à quo Pluvia Pentecostalis, quæ sunt ipsa Dona Spiritui Sancto propria, sive Administrantia sive Sanctificantia, laudatur à Davide, & jure meritoque inscribitur. AMBROSIIUS Præf. de Sp. S. fin. *Effundam de spiritu meo super omnem carnem. Hic est in typo ros ille celestis. Hæc pluvia voluntaria, sicut legimus, (Ps. LXVIII. 10.) Pluviam voluntariam segregans Deus hereditati tue.*

Quid verò? inquires. Nonne Imbres etiam vides in monte Sinai? Nonne Ignēs Hierosolymis & Ventos vehementes? Vtrobique igitur Gratiae & Iræ divinae indicia. Et quid iam mons Sion, præ monte Sinai habet, in quo præstet? Quid pluvia in hoc, & quid ignis denotant commercii? Conciliari hæc poterunt, si animum intendas ad ipsam rem, de quâ sermo est, & ad vocum intimam significationem. In monte Sinai cœli stillarunt tantum, & nubes stillarunt, גטפ, quod est guttatim, & quasi coactè, Jud. V. 4. 5. dum ignes interrim horumque æstus ac vehementia guttulas absorberent, atque supprimerent. Sed in monte Sion Pluviae decidunt non sine תנופה, hoc est, cum Effusione Spontanea, unde verbum תניף effundes, commotis illis partibus, in quas defluunt. Vix quicquam, quod inde admitteret terra

terra Sinaitica, ob duritiem, contra verò quò venerunt in Sion, tellus penetrârunt ubique, rigârunt, & ad fructum ferendum commoverunt. Quo pacto se habet operatio Spiritus Sancti per Legem & Evangelium. Illa imperfecta, hæc solatio plena. Ignem quoque similiter. Utpote qui calidi in Apostolis, horumque auditoribus, Judæis comburentes visi ac steriles. Quos inde prædicit à Christo accendendos, Johannes, Luc. III. 17. *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne.* Christus jam ardere optat, Luc. XII. 49. *Ignem inquam, veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut ardeat.* Ignem Caritatis ac Zeli divini, de quo Jerem. XX. 9. Ignem crucis atque calamitatum, de quo 1. Cor. III. 15. Nec minori vi præditæ Pluviæ Novi Foederis, quas Pentecostales diximus. Id quod satis indicant singularia ea, quæ dicuntur efficere. Indicant, ut plura taceamus, v. 10. Sustentatio Ecclesiæ, hæreditatis Dei, tessæ ac desertæ terræ motibus nimis, & æstu iræ divinæ. Indicant v. 11. Habitacula Animalium Dei, quæ quondam montem Sinai absque periculo mortis certissimæ adire non poterant, iuxta illud Exod. XIX. 12. 13. *Omnis qui tetigerit montem, morietur. Sive jumentum, sive homo fuerit, non vivet.* Indicant v. 11. Territorum solatia, quondam ad Deum accedere prohibitorum, Exod. XIX. 25. *Nec ascendant ad Dominum, ne fortè interficiat illos.* Nunc testimonio Spiritus Sancti, quod filii Dei sint, erectorum, Rom. VIII. 15. 16. Gal. IV. 6. Indicat denique hoc ipso Psalmo, v. 12. 13. Evangelii inde provenientis fructus amplissimus, regumque concordia.

Intellexistis jam satis, ut putamus, Cives, quàm
B 3
veræ

veræ fuerint, quàmque admirandæ, & frugiferæ
Pluviæ istæ Pentecostales, quas Severitati Legis op-
posuit, prædixit, & laudavit sanctissimus propheta, Da-
vides. Intellexistis & causas, cur de his ita cecinerit,
& Veteris simul atque Novi Testamenti Scriptura-
rum, hostiumque veritatis, Judæorum, concentum.
Quid jam vobis, putatis, superesse officii, nisi hoc
maximè, ut in vos ipsos quoque aquas istas Gratiae
fructiferas admittatis. Verasne creditis? à Deo ante se-
cula intentas & decretas? Legem excipientes & con-
firmantes? Audite, quæ dicit Zacharias cap. XIV. 17.
*Et erit, qui non ascenderit de familiis terræ ad Jeru-
salem, ut adoret Regem, Dominum exercituum, non
erit super eos imber.* Hic Dominus ille est, de quo
Joel c. II. 32. *Et erit: omnis qui invocaverit nomen Do-
mini, salvus erit; quia in monte Sion & in Jerusalem erit
salvatio, sicut dicit Dominus.* Et Paulus Rom. X. 12.
sq. *Omnis, qui credit in illum, non confundetur. Non
enim est distinctio Judæi & Græci: nam idem Dominus
omnium, dives in omnes, qui invocant illum. Omnis
enim, quicumque invocaverit nomen Domini, salvabitur.*
Vos ergò hunc Dominum vestrum Christum Jesum,
vos, obtestor, Dominum Gloriæ, coelumque occu-
pantem, seriò invocate, ut & in vobis compleat
promissionem Patris, & Spiritu Gratiae demisso totos
vos imbuat, juxta Act. I. 5. At percipite simul ea
quæ annectit Apostolus Rom. I. c. v. 14. *Quomodo in-
vocabunt, in quem non crediderunt? aut quomodo cre-
dent ei, quem non audierunt? quomodo audient, sine
prædicante? Ergò fides est ex auditu, auditus autem
per verbum Christi.* Habetis, quem invocare, habetis
in

in quem credere, habetis, & quid audire debeatis.
 Nec enim sine Verbo Christi quicquam suscipit Spiritus Sanctus. Quem in finem festivitatem, non Tabernaculorum quidem, quam pro loco & tempore exigebat Zacharias, l. cit. sed Pentecostalem hodie sic celebrate, & fidem vestram obfirmate. Admirandas easdem Pluvias esse, dubitabitis? Expendite quæ effecerunt, unde ortæ, & quamdiu prædictæ. Multa narrat PLINIVS Libr. II. c. LVI. de Pluviis prodigiosis, lacte, sanguine, carne, ferro, spongiis, lunâ, lateribus coctis. Sed hæc viribus naturæ adscribi potuere. Quæ supra naturam sunt, majorique cum certitudinis argumento exposita, longè excellentiora. Quò tendunt illa veterum Judæorum in MIDR. TILL. ad Ps. CXVII. גִּדּוּלָהּ יוֹרֵדֵת הַגִּשְׁמִים מִמֶּתֶן הַתּוֹרָה שְׁמַתָּה לְיִשְׂרָאֵל יוֹרֵדֵת הַגִּשְׁמִים: *Major est Pluvia Descensus, quàm Promulgatio Legis. Quoniam hæc solum letitiâ afficit Israëlem, illa verò omnes gentes.* Credimus omnino, hæc de Pluviâ Pentecostali intelligi, cum totus Psalmus de Redemptione Christi à Judæis explicetur. Sic quoque iidem ad Ps. CXXVI. גִּדּוּל יוֹם הַגִּשְׁמִים כְּקִיבוֹץ: *Magnus dies est pluvie, quemadmodum est congregatio seu Redemptio captivorum.* Nempè per Christum. Ubi eadem obtinet interpretatio. At quanta in promulgatione Legis prodigia? Quàm arduum opus est, opus Redemptionis. Nulla hîc comparatio rerum naturalium, nulla admiratio si invicem contendamus, locum in his invenit. Admiramini ergò, id quod piè adoratis, Cives Optimi, & veneramini, sine levitate. Renovate in his nimbis Baptismatis vestri

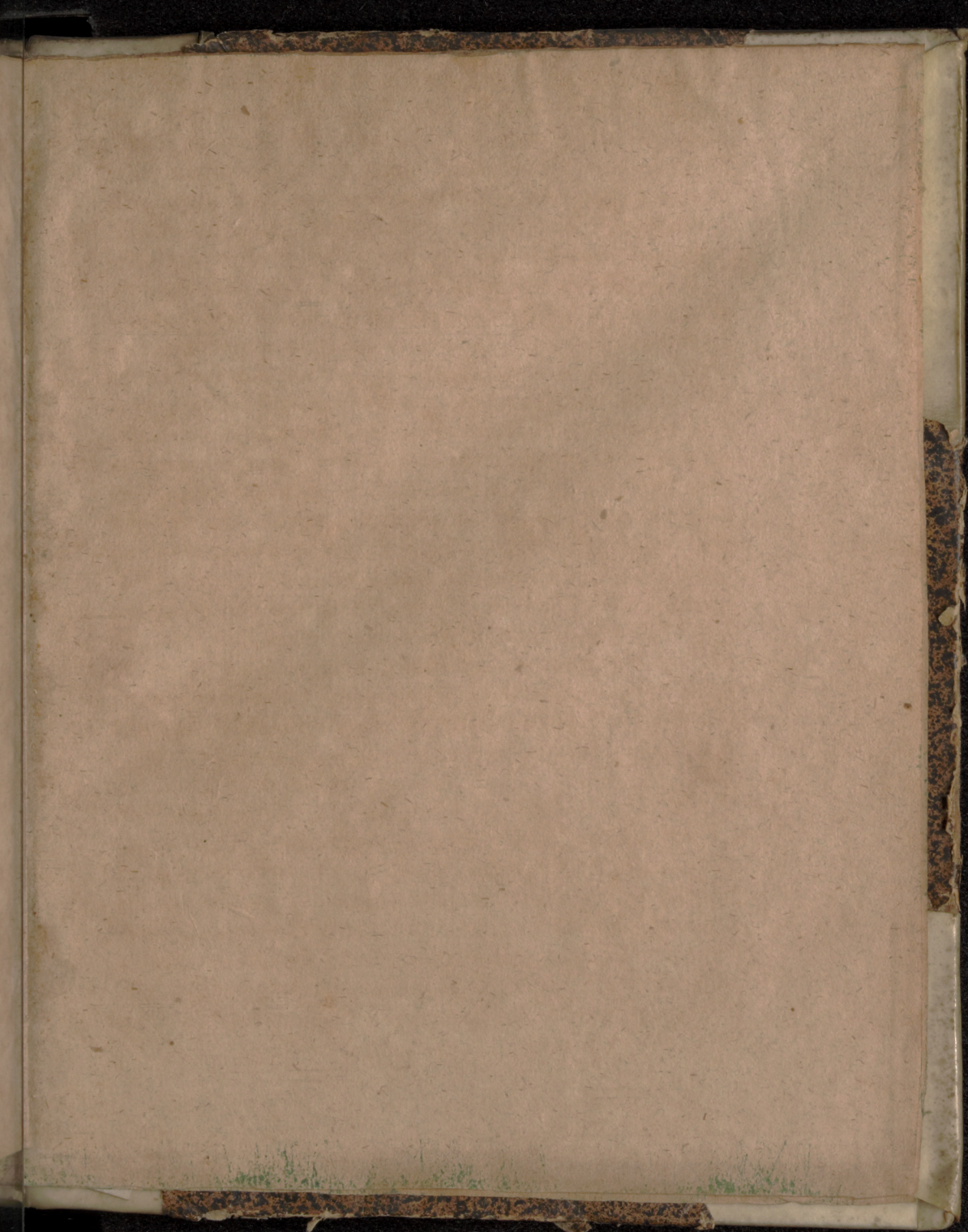
vestri memoriam, quod melius respondebit veterum
exemplo, vestraeque conditioni, quam istae quorun-
dam ineptiae, qui quondam, cum Pluvias Sacras his
diebus imitarentur, pueros tantum iisdem decipie-
bant, de quibus TH. NAOGEORGVS L. IV.
Regn. Pontificii:

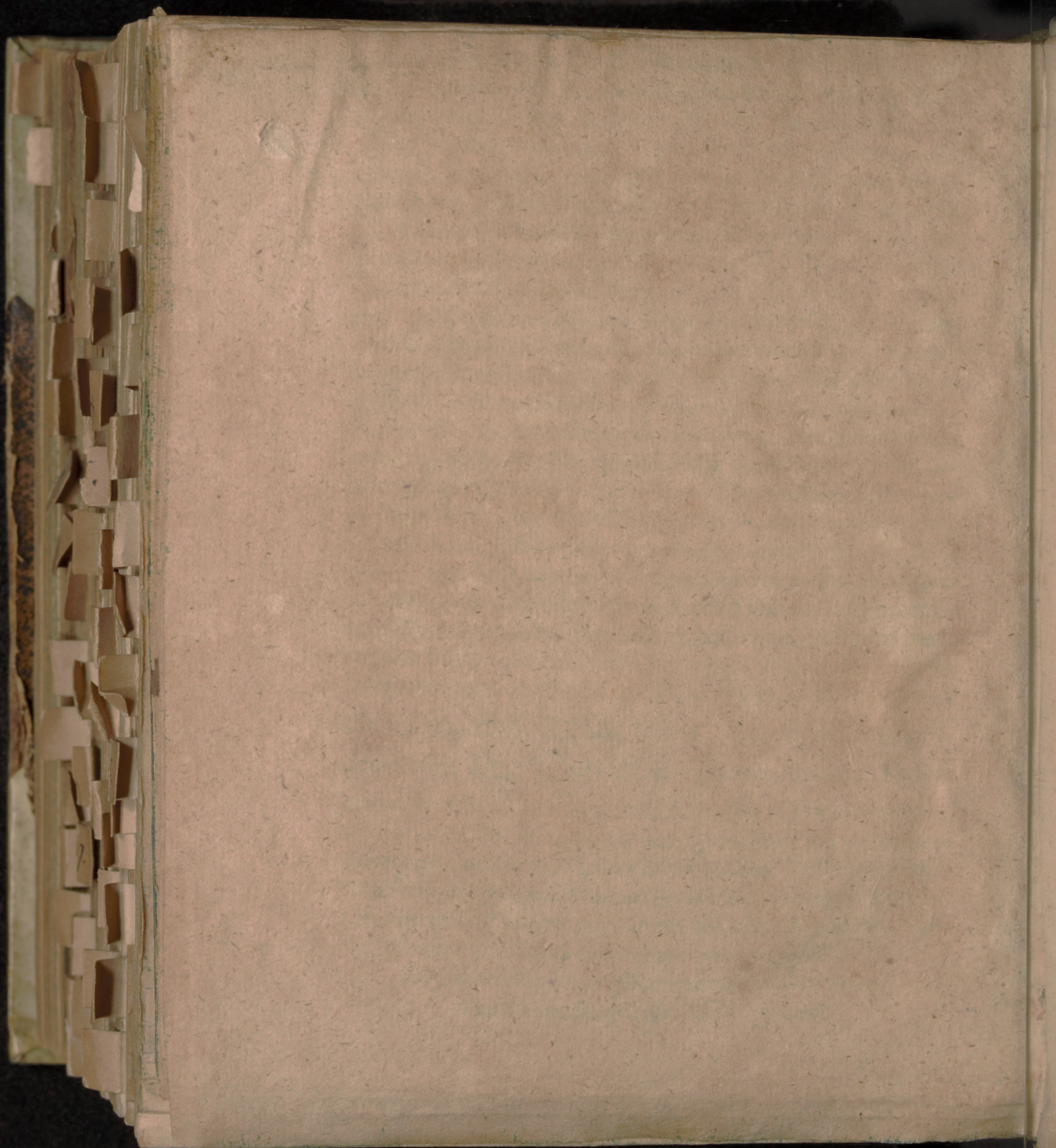
*Ex laqueari etiam certâ siphonibus arte
Ejaculantur aquas, si quem tinxisse laborant,
Atque ita finitur magno fabella cachinno.*

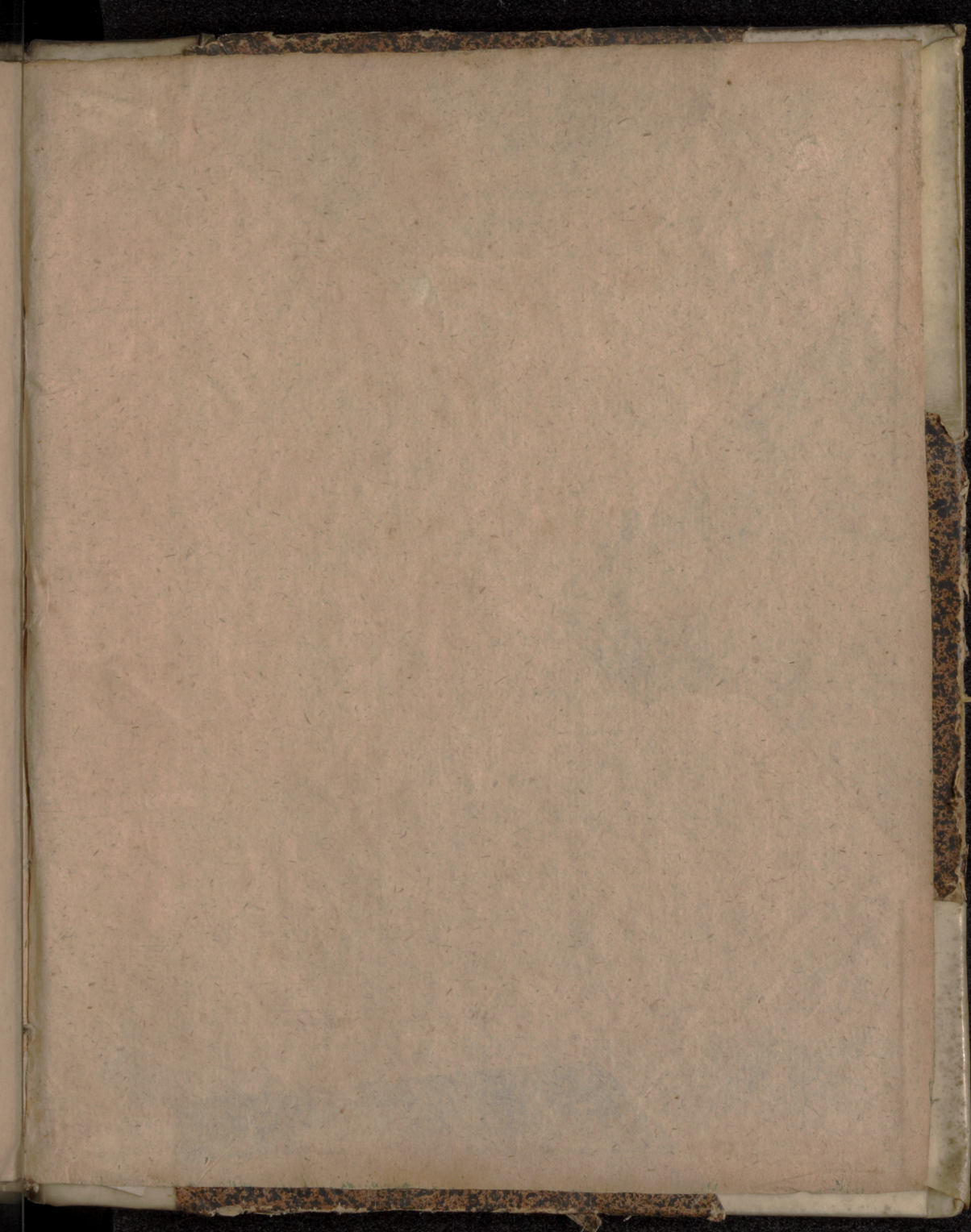
Sic Fides crescat vestra, lætiorque quotidie prodeat,
ut latices subeat divinos, & foliis æquè ac floribus
densa, cum odores tum fructus edat eximios. Sic
coelum tangat robur & perfectio vestra, ut quò
aridiores vos agnoscetis, eò gratiores Deo sistat Spiri-
tus Dei gratiosissimus; juxta illud AVGVSTINI L. IV.
in Trinit. c. I. *Gratia nominatur. Dedit enim eam, non
quia digni eramus, sed quia voluit. Hoc cognoscentes, non
fidentes in nobis erimus. Et hoc est infirmari. Ipse verò
perficiet nos.* Valete. P. P. Helmstadii d. XXIX.

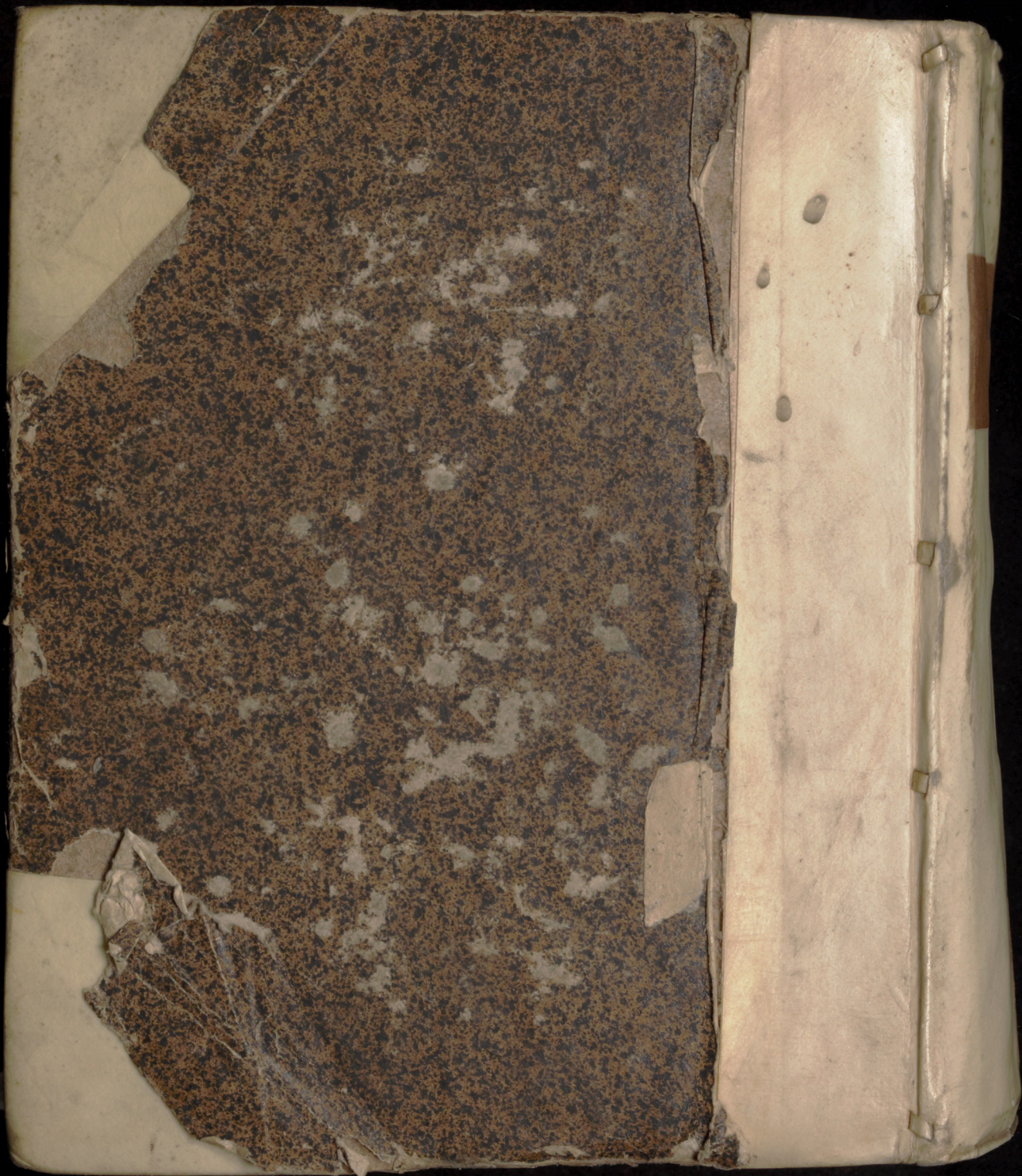
Maji, A. M DCCXXXV.

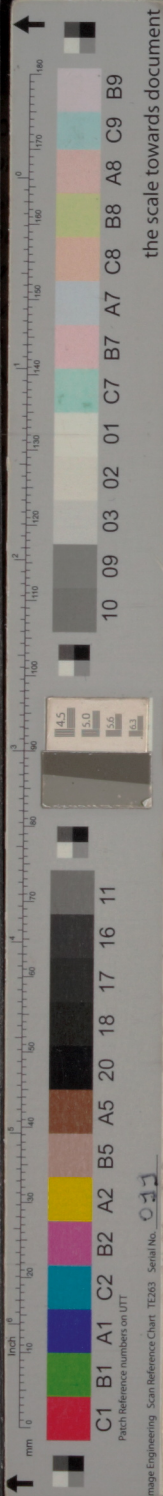

respicit, Tota, inquit, questio est de loco positi-
onis, quem ad Eliam illum veterem Thesbiten specta-
unt LXX. Interpp. Verterunt enim: Ecce ego mitto
Thesbiten &c. Idem plerique sanctorum patrum, sacre
scriptura tradunt, ut videre licet apud Riberam ad
Thesbitem vocatam ad Versionem Græcam, in qua pro Ηλίας
Thesbitam, multis retrò seculis legebatur,
Thesbitam Thesbiten. Unde Cyrillus Alexandrinus
ὁ ἡμετέριος, καὶ ἀντιπαύλου πατὴρ, ὃς καὶ Ηλίας ἡμῶν
ἐν αὐτῇ καὶ καὶ καὶ καὶ, ὅτε παρίσταται λοιπὸν ὁ κλη-
ρικός τῶν οἰκουμενικῶν προαγμένων. Argumentum
est tolerantia Dei, quod Elias Thesbites quoque nobis
servus est, qui omnibus mortalibus affuturum judi-
catur. Licet verò non tam ipsorum Interpretum,
γενεφόντων culpa vox Θεσβίτης Versioni illata
quippe quæ, teste ipso Cornelio à Lapide, in codi-
ce reperitur, in Regia editione non item; factum
est, ut ille error ad Græcos primùm Patres, dein-
de tandem totam Romanam Ecclesiam manan-
tissimus in eandem sententiam à Pontificiis alle-
Comment. in Matth. XI, 14. ita scribit: Sunt, qui
Eliam vocari putant: quòd quomodo in se-
cundis adventu juxta Malachiam processurus est Elias,
dicem annuntiaturus: sic Johannes in primo fece-
rit nuncius vel primi adventus Domini, vel secundus.
Matth. XVII, 12. Ipse, inquit, Elias, qui venturus est
ante adventu juxta corporis fidem, nunc per Jo-
hannem virtute & spiritu. Cœterum etsi illum com-
muni additum fuisse, ex allatis verbis colligant,
quò tamen queritur, cur Pater sanctitate venera-
nt. ad Mal. IV, propria nempe sede dogmatis de
idem non asseruerit? Ibi enim hæc verba legun-
tominus in Elia omnium Prophetarum chorum, qui
conver-